

Voorwoord	11	
Lijst van afkortingen	13	
1	Togadragers in de rechtsstaat en toegang tot recht	17
1.1	Inleiding en historie	17
1.2	Rechtsstaattheorieën	22
1.3	De moderne democratische rechtsstaat	24
1.4	De togadragers	27
1.5	De rechter in de rechtsstaat	28
1.6	De advocaat in de rechtsstaat	32
1.7	De officier van justitie in de rechtsstaat	36
1.8	Toegang tot recht in de rechtsstaat	40
2	Juridische togadragers: de rechter	43
2.1	Plan van behandeling	43
2.2	Historie	43
2.3	Taken en bevoegdheden	45
2.3.1	De functie rechtspraak	45
2.3.2	Grondwettelijke taken en bevoegdheden	47
2.3.3	De rechtsvormende taak en de verhouding tussen de staatsmachten	52
2.3.4	Toeziethoudende en andere niet-rechtsprekende taken	56
2.4	De organisatie van de rechtspraak	56
2.4.1	Rechterlijke macht en Rechtspraak	57
2.4.2	Hoge Raad	58
2.4.3	Procureur-generaal bij de Hoge Raad	61
2.4.4	Raad voor de rechtspraak	62
2.4.5	Rechtbanken en gerechtshoven (de gerechtshoven)	66
2.4.6	De bestuursrechtelijke colleges	67
2.5	Rechters en raadsheren	69
2.5.1	Selectie, benoeming en opleiding	70
2.5.2	Rechtspositie, disciplinaire maatregelen en ontslag	73
2.5.3	Toezicht op rechters: de klachtenregeling	77
2.6	De kernwaarden van de rechter	79
2.6.1	Inleiding	79
2.6.2	Onafhankelijkheid	82
2.6.3	Onpartijdigheid	88
2.6.4	Deskundigheid en professionaliteit	97
2.6.5	Integriteit	103
3	Juridische togadragers: de advocaat	109
3.1	Inleiding	109
3.2	Historie	109
3.3	De advocatuur in Nederland	111
3.3.1	Inleiding	111
3.3.2	Stand van de advocatuur in Nederland	112
3.4	De beroepsethiek van de advocaat	114
3.5	De kernwaarden van de advocaat	115
3.5.1	Inleiding	115
3.5.2	Kernwaarden	116
3.5.3	Onafhankelijkheid	117
3.5.4	Partijdigheid	120
3.5.5	Deskundigheid	122
3.5.6	Integriteit	123
3.5.7	Vertrouwelijkheid	124
3.6	Gedragrecht en tuchtrecht	128
3.6.1	Inhoud en reikwijdte	128
3.6.2	Gedragrechtelijke regelgeving	129
3.6.3	De tuchtrechter	131
3.6.4	De Klachten-en Geschillenregeling	135
3.7	De Nederlandse Orde van Advocaten en de lokale Orde	137

3.7.1	De Nederlandse Orde van Advocaten	137
3.7.2	De lokale Orde van Advocaten	138
3.7.3	De lokale deken	139
3.7.4	Het College van Toezicht	141
4	Juridische togadragers: de leden van het Openbaar Ministerie	143
4.1	Plan van behandeling	143
4.2	Historie	143
4.3	Het Openbaar Ministerie	145
4.3.1	Positie in het staatsbestel	145
4.3.2	Organisatiestructuur OM	148
4.4	De leden van het Openbaar Ministerie	152
4.4.1	De leden van het Openbaar Ministerie als magistraat en netwerkspeler	152
4.4.3	Benoeming, selectie, opleiding en loopbaanmogelijkheden	156
4.4.4	Rechtspositie, disciplinaire maatregelen en ontslag	158
4.4.5	Klachtenregeling, toezicht en overige controlemechanismen	160
4.5	De kernwaarden van de leden van het Openbaar Ministerie	163
4.5.1	Inleiding	163
4.5.2	Integriteit	165
4.5.3	Professionaliteit	174
4.5.4	Zorgvuldigheid	177
4.5.5	Omgevingsgerichtheid	179
4.5.6	Openheid	180
4.6	Taken en bevoegdheden	181
4.6.1	Opsporing en vervolging	181
4.6.2	Het opportunititeitsbeginsel en afdoeningsmodaliteiten	183
4.6.3	De strafbeschikking	185
4.6.4	Transactie (schikking) of sepot	186
4.6.5	Overige taken en bevoegdheden	188
4.6.6	(Structurele) vormverzuimen en herzieningen	190
5	Toegang tot recht	195
5.1	Inleiding en plan van behandeling	195
5.2	Begripsafbakening	195
5.3	Toegang tot kennis over het recht	197
5.4	Recht verwerkelijken of tot een goede oplossing komen	197
5.5	Toegang tot de rechter	199
5.6	Tot slot: toegang tot recht, toegang tot de rechter	207
6	Subsidies voor rechtshulp en rechtsbijstand	209
6.1	Inleiding en plan van behandeling	209
6.2	Zestig jaar wetsgeschiedenis (1957-2016)	210
6.3	Subsidies voor rechtshulp: het wettelijk stelsel	213
6.3.1	Wettelijk kader en centrale begrippen	213
6.3.2	De Raad voor rechtsbijstand: taken en toezicht	215
6.3.3	Rechtshulp, de functies van het juridisch loket	218
6.3.4	Private dienstverlening: rechtsbijstand en mediation	219
6.3.4.1	Recht voor de burger	220
6.3.4.2	Recht voor de dienstverlener	229
6.3.5	Rechtsbescherming	233
7	Alternatieve geschiloplossing	235
7.1	Plan van behandeling	235
7.2	Conflictoplossing in de samenleving	235
7.3	Het gebruik van ADR in het privaatrecht	239
7.3.1	Inleiding	239
7.3.2	Arbitrage	242
7.3.3	Bindend advies	245
7.3.4	Mediation	247

7.3.5	Rechtsstatelijke aspecten	250
7.4	Alternatieven in het bestuursrecht: geschillen tussen burger en overheid	252
7.4.1	Inleiding	252
7.4.2	Mediation en bestuursrecht: een niet op voorhand vanzelfsprekende combinatie	256
7.4.3	Klassieke geschilbeslechting: van bezwaar naar beroep	256
7.4.4	Vormen van mediation in het bestuursrecht	257
7.4.5	Voor- en nadelen van mediation in het bestuursrecht	259
7.5	Alternatieven van conflictoplossing in de strafrechtspraak	260
7.5.1	Inleiding	260
7.5.2	Achtergrond	261
7.5.3	Vormen van herstelbemiddeling	262
7.5.4	De wettelijke regeling	263
7.5.5	Herstelbemiddeling in de praktijk	264
8	Literatuurlijst	269
	Bijlage 1 - The Bangalore Principles of Judicial Conduct 2002	291
	Bijlage 2 - Opinion no. 3 of the Consultative Council of European Judges (CCJE) to the attention of the Committee of Ministers of the Council of Europe on the principles and rules governing judges' professional conduct, in particular ethics, incompatible behaviour and impartiality	301
	Bijlage 3 - NVvR-rechterscode	319
	Bijlage 4 - CCPE(2014)4 Final	331
	Bijlage 5 - Consultative Council of European Prosecutors	361
	Bijlage 6 - Code of Conduct for European Lawyers	375
	Over de auteurs	389
	Jurisprudentieregister	391
	Trefwoordenregister	395